

ÖZET

Ülkemizdeki Afetler

Büyük oranda veya tamamen insanların kontrolü dışında gerçekleşen tehlikeli olaylar **afet** olarak adlandırılır. **Deprem, heyelan, çığ, sel, erozyon ve orman yangınları** ülkemizde sıkılıkla görülen afetlerdendir.

Afetler, ciddi anlamda can ve mal kaybına neden olan olaylardır ve insanlar üzerinde derin izler bırakır.

Afetlerin tam anlamlıyla önlenebilmesi mümkün değildir. Ancak gerekli önlemler alınarak, afetlerin etkileri en aza indirilebilir.

Deprem

Yer kabuğunda zaman zaman ani kırılmalar meydana gelir. Bu kırılmalar sonucunda yer kabuğu hareket etmeye başlar. Bu hareketler **deprem** olarak adlandırılır.

Depremler, genellikle yer kabuğunun kırılma ihtimalinin yüksek olduğu deprem kuşaklarında meydana gelir. Ülkemiz topraklarının %96'sı **deprem kuşağında** yer alır.

Ülkemizde görülen afetlerden bazıları

Yer kabuğunun kırılması ve deprem oluşumu

Sel

Bazen gereğinden fazla yağmur veya kar yağır. Bu durumda topraklar, su altında kalabilir. Toprağın bu şekilde su altında kalmasına **sel** denir.

Aşırı yağışlar dışında, yerleşim yerlerinde su boşaltımını sağlayan kanalların yetersiz veya tıkalı olması da sellere neden olabilir. Ülkemizde Karadeniz ve Marmara başta olmak üzere birçok yerde sel felaketi görülür.

Yerleşim yerlerinin sel suları altında kalması ciddi anlamda can ve mal kayıplarına neden olur.

ÖZET

Heyelan (Toprak Kayması)

Dik ve ağaçlandırılmamış yerlerde, fazla yağışın etkisiyle, yüzeydeki toprak tabakasının aşağıya doğru kaymasına **heyelan** denir.

Ülkemizde fazla yağış alan ve dik arazilere sahip olan Karadeniz'de, yeteri kadar ağaçlandırma çalışması yapılmamış alanlarda heyelan olayına sıkılıkla rastlanır. Coğrafi etkenler dışında plansız olarak yapılan yol, tünel, baraj çalışmaları da heyelana neden olabilmektedir.

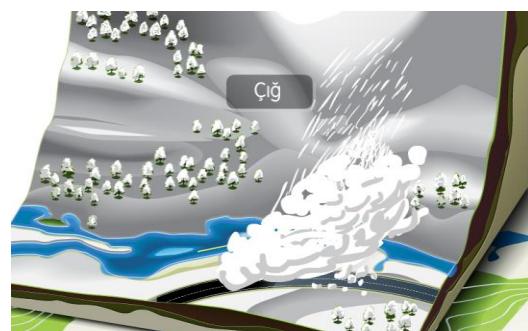

Heyelan oluşumu

Çığ

Orman bakımından fakir ve dik olan arazilerde kar yağışı yoğun olduğunda biriken kar kütleleri, yüzeyde tutunamaz ve koparak aşağı yuvarlanır. Bu olaya **çığ** adı verilir.

Doğu Anadolu, yurdumuzda çığ afetlerinin en sık yaşandığı bölgedir.

Çığ Düşmesi

Erozyon

Verimli toprak tabakalarının yağmur suları, akarsular ve şiddetli rüzgârlar ile bir yerden başka bir yere taşınmasına **erozyon** denir. Erozyon sonucunda verimli topraklar taşınırken, geriye tarıma elverişsiz alanlar kalır.

Erozyon oluşumu, bitki örtüsü bakımından zayıf ve dik arazilerde daha sıkılıkla görülür.

Ülkemizde bitki örtüsü bakımından fakir olan İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri erozyonun yaygın olarak görüldüğü yerlerdir.

Orman Yangını

Ormanların kısmen ya da tamamen yanarak yokmasına **orman yangını** denir.

Yıldırım düşmesi, yanardağ patlaması, sıcaklıkların aşırı derecede yükselmesi gibi doğa olayları orman yangınlarına neden olabilir. Bunun yanında, insanların bilincsizce yaktıkları ateşler veya ormanlık alanlara attıkları sigara izmaritleri de orman yangınlarına neden olabilir. Sebebi her ne olursa olsun orman yangınları, doğal dengenin bozulmasına ve hava kirliliğinin artmasına neden olur.

ÖZET

Çevre Sorunları

İnsanlar, şehirleşme, sanayileşme, savaşlar gibi çeşitli nedenlerle bulundukları doğal çevreyi değiştirirler. Bu değişimler çoğu zaman doğanın dengesinin bozulmasına yol açar. Bu durum beraberinde ise çevre sorunları getirir. Hava kirliliği, su kirliliği, gürültü kirliliği, toprak kirliliği başlıca çevre sorunlarıdır.

Hava Kirliliği

Atmosferdeki zararlı gazların, canlıların sağlığını olumsuz bir şekilde etkileyebilecek oranda artması hava kirliliğine neden olmaktadır. Motorlu taşıtların egzozlarından çıkan gazlar, sanayi faaliyetleri sonucu ortaya çıkan zararlı gazlar ve ısınma için kullanılan yakıtlar hava kirliliğine neden olmaktadır.

Su Kirliliği

Sulara zarar veren zararlı atıkların suya yüksek miktarlarda karışmasıyla su kirliliği meydana gelir. Tarımda kullanılan kimyasal ilaçlar, sanayi atıkları, şehir kanalizasyonlarının sulara karışması suyun kirlenmesine neden olmaktadır.

Gürültü Kirliliği

Canlıların yaşamını olumsuz etkileyen ve sağlığına zarar veren tüm sesler gürültü kirliliğine neden olmaktadır. Motorlu araçların çıkardıkları sesler, sanayi tesislerinden kaynaklı sesler, yüksek düzeyde müzik sesi gürültü kirliliğine örnek olarak verilebilir.

Toprak Kirliliği

Katı, sıvı veya kimyasal maddelerin toprak üzerine atılarak toprağın yapısının bozulmasına neden olur. Buna toprak kirliliği denir. Çöpler, tarım ilaçları ve kimyasal ürünler su ve hava yoluyla toprağa geçerek kirlenmesine neden olmaktadır.